

Asia: VN/1752/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Laki jätelain muuttamisesta ja pykäläperustelut

9 §. Tuotteita koskevat huolehtimisvelvollisuudet ja kiellot

-

22 §. Valtion viranomaiset

-

24 a §. Markkinavalvonta

-

25 §. Muut valvontaviranomaiset

-

46 §. Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista

-

48 §. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

52 §. Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi ja jätteen synnyn ehkäisemiseksi

-

55 §. Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

-

61 §. Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

-

63 §. Tuottajayhteisön toiminta

-

63 a §. Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

-

66 a §. Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

-

68 §. Juomapakkausten palautusjärjestelmän perustaminen ja järjestelmään liittyminen

-

101 §. Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

-

102 §. Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

-

122 §. Tiedonsaantioikeus

-

126 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

-

128 §. Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

-

144 §. Maksut

-

Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut

1 §. Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset

-

17 §. Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut

-

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 23 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut (HE-luonnos luku 7)

23 § Markkinavalvonta

-

Muut kommentit

Mahdolliset muut kommentit HE-luonnokseen

Kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle ei tule lisätä tehtäviä, jotka eivät liity elintarviketurvallisuuteen eikä näin ollen elintarvikevalvonnan ydintehtäviin. Käytössä olevat resurssit eivät riitä nykyisten tehtävienkään tavoitteiden toteutumiseen ja täysin uuden lainsäädännön omaksuminen ja sen mukana tulevat valvonta- ja neuvontatehtävät edellyttäisivät lisää resursseja ja rahoitusta. Ilman lisäresurssia uudet tehtävät heikentäisivät elintarviketurvallisuutta. Esityksen mukaan rahoitusta ei kuitenkaan olisi tulossa, vaan uudet tehtävät tulisivat nykyisten tehtävien lisäksi ilman mahdollisuutta hankkia lisäresurssia. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tehtäväkenttä on jo nykyisellään hyvin laaja ja hallittavaa EU- ja kansallista lainsäädäntöä on paljon. Esityksessä mainittua olemassa olevien resurssien käytön tehostamista ei myöskään ole mahdollista toteuttaa esitetyllä aikataululla, eikä kansanterveyttä turvaavista tärkeistä tehtävistä ole mahdollista vain päättää luopua.

Elintarvikevalvonnan ydintehtävä eli elintarviketurvallisuuden varmistaminen hämärtyy, kun elintarvikelain mukaisten tarkastuksien yhteyteen lisätään tehtäviä muusta lainsäädännöstä. Elintarvikevalvontaviranomainen ei ole ainoa viranomainen, joka käy kyseessä olevissa kohteissa. Näin ollen pitäisi tehdä uudelleen tarkastelua, onko tarkoituksenmukaista siirtää jätelain tehtäviä elintarvikevalvontaan.

Valvojien lisäksi myös toimijat ovat uuden äärellä, joten ohjauksen ja neuvonnan tarvetta tulee todennäköisesti olemaan paljon, mikä tietenkin työllistää viranhaltijoita. Ohjauksen ja neuvonnan tarve on jatkuvaa myös tulevaisuudessa, koska alalla aloittaa jatkuvasti uusia toimijoita ja olemassa olevat toimijatkin kehittävät toimintaansa jatkuvasti, jolloin myös uusia haasteita tulee vastaan. Todennäköisesti myös hallinnollisia pakkokeinoja joudutaan käyttämään, mikä on aina työllistävää.

Jos elintarvikekontaktimateriaaleissa käytettävän kierrätysmateriaalin osuuden valvonta osoitetaan kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle, voi tästä aiheutua valvojalle täysin mahdoton tilanne, jossa toisaalta joutuu kannustamaan kierrätysmateriaalin käyttämiseen ja toisaalta kieltämään sen, koska käytettävissä ei tosiasiallisesti ole sellaisia kierrätysmateriaaleja, joiden turvallisuudesta elintarvikekäytössä olisi riittävästi varmistuttu.

Ruokaviraston arvioima esitettyjen uusien valvontatehtävien edellyttämä lisäresurssitarve 1 htv 2 vuoden määräajaksi ei tule riittämään. Neuvonnan tarvetta kunnissa tulee olemaan paljon tämän jälkeenkin, koska uusia toimijoita, valvojia ja toimintamuotoja tulee jatkuvasti. Lisäresurssitarve kunnissa tulee siis olemaan jatkuvaa. Esityksessä todetaan, että kunnan tekemä neuvonta ja tiedotus tehtäisiin yhdessä Ruokaviraston kanssa. Kunnan käsitys on, että tällä hetkellä Ruokaviraston resurssit nykyisellään eivät riitä edes jo olemassa olevien valvontatehtävien riittävään ohjaukseen.

Mikäli tehtävät kuitenkin päätyvät elintarvikevalvontaviranomaisen tehtäviksi, tarkastuksen raportointi tulee teknisesti hoitaa niin, että kirjaukset tehdään VATI-järjestelmään samalla kuin Oiva-tarkastuksen raportointi. Erillistä raporttia ei tule tehdä. VATI:in kirjaaminen tulisi toteuttaa esimerkiksi samalla tavalla kuin tartuntatautilain mukainen tarkastus korona-aikana. Tämä helpottaisi valvojien kirjaustaakkaa, joka jo nykyisellään vie paljon työaikaa itse tarkastuksilta.

Muuta huomioitavaa lain voimaantulossa: uhkakuvana on, että pakkausasetuksen vaatimukset täyttäviä elintarvikekontaktimateriaaleja ei ole saatavilla riittävästi, kun niiden kysyntä äkillisesti kasvaa. Tämä on omiaan lisäämään houkutusta petokselliseen toimintaan, jolloin elintarviketoimijoiden käyttöön voi päätyä sellaisia kontaktimateriaaleja, jotka eivät ole kyseisessä käyttötarkoituksessa turvallisia. Tämä voi vaarantaa kuluttajien terveyden ja hyvinvoinnin, jos käytetyistä kontaktimateriaaleista esimerkiksi liukenee haitallisia kemikaaleja, irtoaa kappaleita tai ne eivät suojaa tuotetta mikrobiologiselta pilaantumiselta tai patogeeneiltä.

Piskonen Iida

Tampereen kaupunki - Kaupunkiympäristön palvelualue, Elintarvikevalvonta